

Qui recorda què va fer el 3 d'octubre de 2005 (de fa dos anys)?

Va ser el dia que la lluna es va interposar entre la terra i el sol o com escriu Esperança, *quan la lluna va mossegar al sol*. L'eclipsi solar. Per a molta gent no va ser una jornada corrent. Segur que molts de vosaltres vareu agafar les ulleres de plata per mirar al cel. I és possible que per l'excepcionalitat d'eixe dia, algú recordeu alguna cosa, algun esdeveniment que us va passar en eixa jornada.

Doncs a Marina Mercadal, la protagonista d'esta novel·la, el dia de l'eclipsi no se li oblidarà mai. Va ser el dia que li va canviar la vida. El dia que va començar el seu infern. Va ser el dia que va decidir que *el seu final havia de ser agònic*, que havia de començar un *procés d'autodestrucció*. I es va anar preparant, a poc a poc, com instal·lada al purgatori per al moment en què se li va *girar el cervell* (en expressió d'Esperança), quan es va tornar boja, quan va tocar fons (diríem nosaltres)... i va començar a fer coses cruels, bestieses, cotxinades. Ja no va tindre bastant a fer-se mal a ella mateixa. Va tindre necessitat de fer mal a un altre. A qualsevol altre.

I per iniciar eixe procés, eixa tortura voluntària, va elegir una illa, Menorca, *una terra que m'encanta per a morir*, diu Marina Mercadal.

De vegades les experiències fortes, un accident, la mort d'un amic, d'un familiar, una malaltia... transforma les persones, habitualment les fa millor, més bondadoses, els fa tindre més ganes de viure. A Marina Mercadal li passa el contrari. El sentiment de culpa que l'assetja després d'un accident

de trànsit no la deixa viure. I eixe sentiment de culpa és el responsable del seua autodestrucció.

Esperança Camps és periodista i va nàixer a Ciutadella, a Menorca. Va estudiar Ciències de la Informació a la Universitat Autònoma de Barcelona i després va vindre a treballar i a viure a València.

L'Eclipsi és la tercera novel·la publicada d'Esperança Camps. Les tres han sigut escrites en un període aproximat de quatre anys i les tres publicades per l'editorial Bromera. I també, les tres premiades. La primera, **Enllà de la mar, va rebre el guardó Joanot Martorell, de Gandia**; la segona, **Quan la lluna escampa els morts, va rebre el premi Ciutat d'Alzira**; i aquesta, **l'Eclipsi**, és la primera guardonada d'una estrenada convocatòria, el **Premi Bancaixa de Narrativa dels Vicent Andrés Estellés, de Burjassot**.

Eclipsi és una novel·la curta, però intensa. És una novel·la d'expressió de sentiments delirants, d'escriptura atropellada que naix de les entranyes, que sembla brollar d'una necessitat d'autocurar-se, de fer sortir els dimonis. En eixe sentit és que la vaig comparar, quan la vaig llegir, amb una vomitada. Una vomitada amarga i desesperada.

Segons Marina Mercadal, ella ho reconeix, vomita incoherències, i és possible, però és Esperança qui aconsegueix que sobre el paper les incoherències deixen de ser intel·ligibles.

Moltes vegades apareix la paraula vòmit en estes 163 pàgines. Tal vegada deu o més vegades. *Vòmit lingüístic, vomitar la fel que m'ofega, és dolça la fel del vòmit....* són frases textuais.

I és que el dia de l'eclipsi Marina Mercadal va deixar de ser la petita burgesa d'adjectiu bonic, la guapa, arreglada, educada i fina burgesa per esdevenir *vella, estèril i borratxa*. Tot és feixuc i brut, de sobte, un dia, en la vida de Marina.

“No tenc roba neta. A la bufanda hi ha una taca de vòmit...”

“Ungles mossegades, amb grells encetats...”

“Faig pudor, la meua roba és bruta i la gent fuig de mi...”

“Ho faig (escriure) amb un ordinador portàtil, feixuc i antic, amb la pantalla verda...”

Fins i tot l'ordinador és feixuc. Fins i tot la gent que s'aproxima a la vida de Marina acaba sent feixuga. La bondat d'Agnés, la seua veïna li molesta, li fa ràbia, li fa ois. A la bona samaritana, a l'àngel de la guarda li diu *malparida, xafardera, institutriu, rei mag....*

Pobra Agnés, no sap qui se li ha instal·lat al costat.

I pensareu..., o no, això de parlar de Marina Mercadal com si tinguera cos i ànima?

És que els personatges de la Camps tenen cos i ànima. ¿Recordeu els que heu llegit els llibres d'Esperança a la Clara Llabrés d'Enllà de la mar?, aquella dona que lluitava contra el càncer de pit, o a Carlos i a Vanessa i el Manu, la Carmen, Loli la perruquera o la Conxa, tots eixos personatges de Quan la lluna escampa els morts,...

Recordeu quina vida tenen, quina vida pròpia tenen. Com són de ben armats, sòlids.

Sense complexos, com ho són els personatges de la Mercè Rodorera, de la Montserrat Roig o de la Carme Riera. N'estic comparant només la consistència dels personatges i no res més. No m'agrada comparar autors.

Amb Marina Mercadal ens passa el mateix. Acabes pensant que és esta senyora, esta personatge, esta crítica literària que pateix tot un seguit d'esdeveniments que la duen a capgirar el cervell, qui realment ha escrit el llibre.

Definitivament, sa autora té un **estil**. Un estil que té a veure amb una manera de percebre la societat en què vivim. Podridura en seria el substantiu que segurament ell empraria per definir la societat que retracta, sempre poc amable, cruel, incòmoda.... o és ella la incòmoda? També.

- Té a veure amb l'ús de l'adjectiu **just**, precís, calculat per no deixar indiferent el lector,

“mal de cap sord”, “somni humit”, “dutxa frenètica”...

“Hi ha enemics morats i esquenes captives i llàgrimes òrfenes, sense ulls que les vessin...”

Res més precís, ni més gràfic, que comparar una jornada antipàtica amb un *gra purulent al front*.

- No farem ara un comentari de text, però un estil que també té a veure amb les seues frases curtes, contundents, com aquesta:

“Xipolleig a les aigües brutes de la desesperació. El metall. El tall. Fa mal, sempre, per embolcallar l'odi que em fa absent. El vent fa batre una de les ventalles de la finestra de la cuina. Tenc la mar davant”.

- Té a veure la seua manera **d'entendre l'escriptura**, amb les seues **neures**.

Tot el que ha escrit de moment Esperança voreja la mort. En “Enllà de la mar” la mort és el límit, la frontera, el lloc on Clara Llabrés no vol arribar.

En “Quan la lluna escampa els morts”, el mateix títol ja en fa referència, només amb la mort (fortuïta) els protagonistes aconsegueixen escapar del seu destí.

En “Zero Graus”, l’Ernest Pruneda n’és un parricida.

I en “Eclipsi”, Marina Mercadal vol morir, vol fugir, vol autodestruir-se.

En altres escrits que he tingut l’oportunitat de fullejar de la mateixa autora, la mort hi és present. Com a excusa, com a símptoma, com a obstacle, com a salvació.

- Esperança, com a persona, té un gran sentit del ridícul. I com a escriptora, també. I això la fa molt exigent amb ella mateix, molt escrupolosa.

S’interroga a cada pas sobre la necessitat d’escriure, de com escriure, de com ser, com comportar-se, la moralitat:

Pàg. 38

“Qui s’ha menjat les clovelles de les avellanes? Cremen les cadires i no sé si em podré acomodar. He arribat a l’infern. Ja fa temps que ho sé. Ho han dit a les notícies. Les previsions no han fallat. El far era un parany i el meu somni, un símptoma. Argos? No hi ha cercles, ni barquers, tot és pla. Qui m’ha dit que puc escriure?”

Pàg. 59

“Jo he triat aquest pas. He posat la proa cap a l’iceberg amic, i fins i tot he sentit plaer en el moment del contacte mortal. He rigut quan he sentit el

crac. És per això que cauré i ja no em sabré aixecar. Hauré perdut les referències i el meu pensament serà caduc com el verí dolç del tòpic i els regals manlevats. M'agraden els pecats mortals. On és el Baptista?

Pàg. 62

“Sóc veritablement odiosa. L'abandonada que es tira a la beguda i ho conta tot de manera impúdica a un diari que pretén que siga un best-seller. A qui vull enganyar escrivint tot aquest fem?

Pàg. 79

“Qui es pot pensar que algú pot llegir tanta lletra impresa? ¿Per què s'escriu tant? Per què es publica tanta faramalla? La gent que escriu llibres per a publicar-los està malalt. Malalts d'avorriment, estan els

autors que pensen que tenen alguna història que pot interessar al proïsme... Escriure per publicar després de Cervantes, de Joyce, de Chateaubriand, de Shakespeare, de Dant. Per què? Per què continua llegint la gent?

Com vegeu, quan dic que s'interroga, és que s'interroga, amb signes i tot. De manera, que si algú li podeu explicar a sa autora per què continueu llegint, pot ser li fareu un gran favor.

- Un estil que té a veure amb els mots que empren **els seus poetes** i que apareixen en cada una de les seues obres. En Eclipsi es fan encara més presents perquè cada capítol està encapçalat per uns versos. De Marc Granell, de Jenaro Talens, de Vicente Gallego, de Miquel Bauçà, de Joan Navarro, de Manel García Grau, de Ponç Pons, de Josep Ballester....

Ella mateixa, sovint, usa la prosa poètica, o no dirieu que ho és açò:

Pàg. 81

“Mirar la mar i emborratxar-me. Llepar-me les ferides. Grinyolar a les nits. Somniar llibres vells que fan olor de ranci. Olor de groc, com les gallines boges que corren sense cap, sense sebre que les han degollades. S’han mort totes les gotes de la pluja verda. Plou i fa sol les bruixes es pentinen, plou i fa sol, i ens podríem menjar una cama com volia Ferrater, o una cuixa de pollastre.”

“sóc una esponja immòbil o una estrella a qui li falta una pota. Un equinoderm espapçat”

Però a més, amb una elegància i un gust realment impressionants, Esperança introdueix en la seua narració versos de Carlos Marzal, de Gil de Biedma (que n’és una apassionada), “Amanece otro día en que no estaré invitado ni a un momento feliz”

O distribueix en el text els seus referents, que s'han d'anar descobrint i us repte a fer-ho:

els clàssics, Ausiàs March, *“Malament viu qui delit perd de viure...”*

Paul Auster, Joyce...

Pàg.132

Hi diu: “Ha estat més fàcil del que m’esperava. Encara tenc paraules. Sóc Leopold Bloom. He tornat al fem, al vòmit lingüístic...”

- Un estil que té a veure amb uns **paisatges** que literàriament viatgen amb ella. I aleshores, som els lectors qui també viatgem pels seus móns.

La mar sempre està al costat o enfront o dins del seu text. València, Barcelona... Ciutadella, Menorca, sa Macarelleta, Binigaus....

Res bucòlic, d'altra banda, perquè són novel·les urbanes, personatges de ciutat, i fins i tot alguns, com en Eclipsi, amb pinzellades de *“pijos”*. Sí, he dit *“pijos”*, gent benestant, com qualsevol de nosaltres. En definitiva, amb problemes com els nostres...

Ho veieu? Les novel·les d'Esperança Camps et fan viure l'ambient que ella vol que visquem, que olorem, que percebem. I tot això amb una riquesa de vocabulari que no només li prové de l'avantatjós coneixement de diverses variants del català, sobretot del seu, el menorquí, també de la seua addicció a la lectura. Ella ho diu, i puc constatar-ho, abans que escriptora, és lectora.

Lectora de versos, com ja hem vist, i devoradora de novel·les, clàssiques i contemporànies. Si li agrada un llibre de Murakami es llegeix tot Murakami. Si li agrada Lolita Bosch, ho busca tot d'ella.

La novel·la d'Esperança Camps, Eclipsi, s'ha de llegit tota d'un glop, com el títol de la també excel·lent obra de Pasqual Alapont. Vos assegure que si així ho feu, tindreu una bona digestió. O no.

